

Славлять Селище працелюби

Довга, з твердим покриттям дорога привела до славного села Селище, що розкинулось за 40 кілометрів від районного центру між дрімучих сосен, на малородючій, але багатій гранітами землі. Центральна вулиця квітне добротними будинками, а в садах, що ростуть майже в кожному господарстві, володарює золотокоса осінь-чарівниця. Дивовижно тут зранку. Залиті сонцем, обвіяні вітерцем-пустуном простори, багаті ліси, установи й заклади прикрашають село, роблять його мальовничим, незрівнянним. І люди тут працелюбні, як бджілки, трудяться з ранку до вечора, аби на столі був хліб насущний. Завзяття, пристрасть до селянської праці передають у спадок дітям, вони - їх майбутнє.

Перша згадка про село датується XVI століттям. А в легенді, яку записала з вуст односельця Андрія Хращевського місцева бібліотекарка Зоя Гандзюк, розповідається, що в роки, коли люди потерпали від панів і шукали порятунку в інших краях, троє братів теж подалися шукати легшого хліба. Старший і найменший облюбували місцевість, де нині Ясногірка й Кам'яне-Случанське. Довго йшов понад річку По-плавна, шукаючи місце, щоб звести будинок й обзавестись господарством, середній, а побачивши на пагорбі каміння, сказав: «Якщо камінню тут добре, то і я поселюсь». Вочевидь, від цього й пішла назва Селище. До речі, Андрія Хращевського тутешні жителі називають людиною— легендою, бо завжди вірив у справедливість, боровся за світлі ідеали, краще життя народу. Однак не в усіх випадках доля була до цієї мужньої, талановитої особистості справедливою. Скажімо, польські спецслужби мало не вбили його як агента Москви, тоді як радянські гноїли на Колімі. Проте поневіряння не зламали чоловіка, він натхненно творив добро, йшов до земляків з чистим серцем і помислами.

Відомо також, що колись довкола населеного пункту були густі ліси, болота. Мешканці тяжко працювали, обробляли городи, гуртом розбудовували поселення. Коли скасували кріпосне право, їм роздали по 16 десятин землі, а решту забрали поміщики. Поля, де нині Селищенська й Вирівська сільські ради, були у власності польського пана Стравінського. Він дозволяв заготовляти в лісі дрова, користуватись випасом, за що люди відпрацьовували два рази в тиждень. Поляки видобували і возили за Буг. Стравінський займався лісопромислом, отож купці зробили вузькоколійку від Селища до Клесова. У Вирах було депо, а також фірма «Ронін», що організовувала експортування деревини.

Пам'ятають старожили панів, які жили в Селищі у 20-х роках минулого століття. Особливо закарбувався в їх пам'яті Петровський, який мав багато маєтків і доньку Гелену. Оскільки вона постійно хворіла, возив її до відомих лікарів. Позбавити недуги медики не змогли, але практично всі наголошували, що дівчині потрібні чисте повітря соснового бору, пахощі живиці та хвої. Ось батько й подарував їй ділянку на хуторі Парне, що неподалік від села, де звів багатопверховий просторий будинок. Гелена швидко опанувала роль господині, була належно вихована, освічена, з добрим серцем. Це сприяло тому, що люди масово йшли до неї працювати. Довкола маєтку викорчували ліс, засіяли культури, викопали 8 ставків. Недалечко збудували млин, де мололи збіжжя. Росли біля будинку фруктовий сад, поруч - затишний парк, на клумбах завжди пломеніли троянди. Позаяк Гелена була незаміжня, часто запрошувала до себе школярів у спеціально облаштовані іграшками кімнати. Згодом удочерила дівчинку Цесю. Коли в 1940 році німці забирали панянку, зізналась, що дитина нерідна їй. Дівчинка тривалий час жила в односельця Федора Никончука, потім влаштували в дитячий будинок. Яка в подальшому її доля - невідомо. Покинута маєток розграбували й зруйнували. Про те, що там жила пані Гелена, нагадують лише ставки, порослі травою, вимощені камінням алеї, обабіч яких і досі милують око здичавілі квіти.

Мед смачний, лікувальний...

Пенсіонера Миколу Примака, якому вже за сімдесят, добре знають як пасічника з багаторічним досвідом. Дідусь займається бджільництвом з раннього дитинства, успадкував медову науку від діда Кості, який навчав цій справі всіх бажаючих. Багато перейняв і від батька, теж добре відомого в околиці медового майстра. Цікаво те, що дід Микола тримає майже всіх бджіл у бортях, яким уже не один десяток літ. Вуликів лише декілька, «домівки» для цих трудолюбивих і напрочуд корисних комах виготовив самотужки. Усі 14 бджолосімей живуть в яблунево-грушевому саду.

- Цей рік несприятливий для медозбору, - розповідає пасічник. — Доглядав за ними, як годиться. Весною підкормлював, затратив не один кілограм цукру. Нещодавно почав качати мед, узяв з вулика лише 10 літрів.

Уміє та любить пенсіонер працювати з бджолами. Прищепив любов до них і дітям, які мешкають в інших регіонах, але часто приїздять до батька.

Столітня ікона у храмі

Окрасою села є Свято-Василівський храм, зведений понад 100 років тому. Отець Дмитрій, який служить тут уже 6 років, розказав історію про стародавню ікону Богородиці, що досі прикрашає приміщення. За легендою, на місці, де нині розташоване, колись росло дерево, на якому вперше з'явилась ікона Пресвятої Богородиці. Мешканці вирішили віднести її у церкву в село Кам'яне-Случанське, позаяк у Селищі такої споруди ще не було. Однак ніхто не міг зрушити святиню з місця, довелось скористатися парою волів, але образ все одно залишався на місці. Відтак дійшли висновку, що Господь подає знак, де будувати храм. Там і заклали перший камінь.

Священик зазначив, що одна з жінок глумилася з ікони, мовляв, це звичайна дошка. Невдовзі її паралізувало. Люди впевнені, що це Господня кара. Повідав також, що віднедавна при церкві діє недільна школа. Відвідують її різні за віком діти, які вивчають на заняттях псалми й Закон Божий.

На благо людей

Першу школу в селі відкрили в 1912 році, де навчали дітей польською мовою, бо було видане розпорядження про заборону української. Функціонує заклад освіти тут і нині. Нещодавно, як розповів сільський голова Микола Примич, провели реконструкцію старого приміщення, колишньої польської казарми, де також проходять заняття. Перекрили дах, встановили нові вікна й двері, підвели опалення. Значний внесок у реконструкцію будівлі зробили спонсори Віталій Юсенко, Анатолій Вознюк, Микола Василевич, ДП «Клесівський лісгосп». Відтак облаштували 4 класні кімнати, комп'ютерний клас, замінили електропроводку. Надає допомогу й ТзОВ «Селищенський гранкар'єр». Микола Примич зазначив, що товариство сплачує найбільше податків до місцевого бюджету. Крім того, уклали угоду про співпрацю, отож допомагає вирішувати деякі нагальні проблеми: підсипають відсівом вулиці, вивозять сміття, надають при потребі транспорт й ін. З їх допомогою вирішують ще одну — забезпечують населення питною водою, зокрема пробивають в установах, біля помешкань односельців трубні колодязі.

Акцентував сільський голова увагу й на тому, що цьогогоріч з районного бюджету виділили 540 тисяч гривень на реконструкцію частини дитсадку «Берізка» під амбулаторію. Ремонтні роботи вже розпочали. На завершальному етапі - підведення мереж водопостачання й водовідведення. Вже замовили вікна й двері, невдовзі замінять електропроводку, позаяк голова РДА Петро Рухер поставив завдання до нового року здати заклад в експлуатацію.

Дерев'яних справ майстри

Знають і шанують у Селищі сім'ю Примаків. Господиня Ольга Іванівна свого часу трудилась перукарем, мала чимало постійних клієнтів. Ходили підстригатись до неї й після того, як влаштувалась на роботу швачкою. Либонь, тому, що працювала на совість,

легко та швидко знаходила з усіма спільну мову. Безперечно, за майстерність, а ще лагідний характер і добре серце її поважають й нині.

Чоловік цієї моторної жінки Антон теж славний трудівник. З дитинства привчений до праці й не цурається її зараз. Окрім домашніх клопотів, виготовляє двері й вікна, карнизи. Здебільшого на замовлення рідних, друзів чи знайомих. І це при тому, що вже понад 40 років не має на лівій руці пальців, не розмовляє та не чує. Проте це не завадило йому реалізувати свої здібності. Більше 26 років був столяром у тутешньому колгоспі. При виконанні замовлення й отримав травму. Довгий час разом з ним працював син Андрій, який перейняв від батька секрети ремесла.

Роботи Примакам вистачає, але знаходять час і для того, щоб змайструвати щось і для себе. Отож не дарма кожен, хто заходить до їх оселі, тамує подих, бо вироби вражають оригінальністю та якістю.

Ольга Лотоцька